

III-TAKVİM

2001 yılı sonuna kadar, fikri mülkiyet hakları alanında, TBMM gündeminde bulunan, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının kanunlaşması beklenmektedir. Sınai mülkiyet hakları alanında ise, Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun Taslağının ve Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun Taslağının kanunlaşması hedeflenmektedir.

IV- FINANSMAN- GEREKLİ HARCAMALAR VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

3.7. REKABET VE DEVLET YARDIMLARI

3.7.1 REKABET POLİTİKASI

I- ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamalar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamayı amaçlayan 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun T.B.M.M'nce 7 Aralık 1994 tarihinde kabul edilmiş, 13 Aralık 1994 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunu uygulamaktan sorumlu Rekabet Kurumunun karar organı olan Rekabet Kurulu ise üyelerinin yaklaşık 27 aylık bir gecikmeyle atanması ile oluşmuştur. Ancak Kurum, teşkilatını 8 ay gibi kısa bir sürede tamamlayarak bu durumu Kanun'un Geçici 2. maddesi uyarınca, 05.11.1997 tarihinde yayımladığı bir tebliğ ile kamuoyuna duyurmuş ve bu tarihten sonra hızla başvuruları değerlendirmeye başlamıştır.

Temel olarak, Kanun, Rekabet Hukuku ile ilgili üç ana konuyu düzenler:

Birincisi, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlardır. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaları, uyumlu eylemleri ve teşebbüs birliklerinin bu tür kararlarını ve eylemlerini yasaklar. Maddede rekabeti ihlale ilişkin örnekler 6 bend halinde sunulmuştur: Fiyat tespiti, pazar

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

paylaşımı, miktar anlaşmaları vs. 4. madde, bazı küçük istisnalar dışında Roma Antlaşmasının 81. maddesine paraleldir.

İkincisi, piyasada hakim durumda bulunan teşebbüsler tarafından hakim durumun kötüye kullanılmasıdır. Kanun'un 6. maddesi, ilgili piyasalarda hakim durumda bulunan teşebbüslerin hakim durumlarını kötüye kullanmalarını önlemeyi amaçlar. Kanun'un 6. maddesi, Roma Antlaşması'nın 82. maddesine paralel düzenlemeler içermektedir. Kanun'un 4. veya 6. maddelerin ihlalinde Kurul, resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da rekabeti ihlal eden teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir. Kurul, soruşturma sonunda 4. veya 6. maddelerin ihlaline karar verirse Kanun'un 16. maddesine göre rekabet kurallarını ihlal eden teşebbüslere ya da teşebbüs birliklerine idari para cezası verilmesine karar verir.

Üçüncüsü ise piyasadaki rekabeti önemli ölçüde etkileyecek birleşme ve devralma niteliğindeki işlem ve davranışlardır. Kanun'un 7. maddesi birleşme ve devralmalarla ilgilidir. Kanun'un 7. maddesine göre, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır. Kanun'un 7. maddesi AT'nin 4064 sayılı Birleşme Tüzüğü ile paralel düzenlemeler içermektedir.

Kanun'un 5. maddesi, Kurul'a, rekabeti kısıtlayan bir anlaşma, karar ve uyumlu eylemin, ilgili tarafların başvurusu üzerine ve belirli koşulların varlığı halinde, 4. madde hükümlerinden muaf tutma ve belirli anlaşma kategorilerini grup olarak muaf tutan tebliğleri çıkarma yetkisi vermiştir. Aynı zamanda, Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde ilgililerin başvurusu üzerine, teşebbüslerin ya da teşebbüs birliklerinin anlaşmalarının, kararlarının, eylemlerinin veya birleşme ve devralmalarının Kanun'un 4. 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verilebilir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, Türk Rekabet Hukuku, AB Rekabet Hukuku'na paraleldir ve Türk Rekabet Hukuku, mevzuat uyumu kapsamında Gümrük Birliği'nin etkin olarak uygulanmasına yardımcı olur.

1998 ve 1999 yıllarında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da temel bir değişiklik meydana gelmemiştir. 1998 ve 1999 yıllarında Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. ve 17. maddelerinde düzenlenen idari para cezaları artırılmıştır. Aynı zamanda, 2000 yılının ilk tebliği de cezaların artırımına ilişkindir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

18 Haziran 1999 tarihinde kabul edilen 4389 sayılı Bankacılık Kanunu 17 Aralık 1999 tarihli 4491 sayılı Kanunla değişmiş ve bu Kanunlarla Türk bankacılık sistemine yeni düzenlemeler getirilmiştir. Zorda kalan bankaları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devir yetkisi, bankaların denetimini düzenleyen banka kanunlarında değişiklik yapılması sonucu kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'na verilmiştir. Kanunun "Denetlemeler Sonucunda Alınacak Tedbirler" başlıklı 14. maddesinin 7. paragrafında da belirtildiği üzere Fon, zor durumda kalanları istekli diğer bankalara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya gönüllü bir diğer bankayla birleştirmeye yetkilidir. Aynı maddenin "...devir ve birleşmeye tabi tutulacak bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının %20'yi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7., 10. ve 11 maddeleri uygulanmaz." hükmüyle Fon tarafından yapılan birleşme ve devirlerde Rekabet Kurumu'nun kontrolü azaltılmıştır.

Türk ve AB mevzuatları arasındaki bir fark şudur: Mevcut Türk mevzuatına göre, Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun aksine Rekabet Kurumu devlet yardımlarını denetleme konusunda yetkili otorite değildir.

Kurumun örgütlenmesini tamamlama çalışmalarının yanı sıra Kurul, Kanun'un uygulanmasını açıklama amacı taşıyan ve Avrupa Birliği mevzuatıyla uyum içinde olan ikincil mevzuatı da kabul etmiştir. Tebliğler kronolojik sıraya göre aşağıda verilmiştir:

Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ

Bu tebliğin amacı, Kanun'un 7. maddesine göre, hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'na bildirilerek izin alınması gereken birleşme ve devralmaları tespit ve ilan etmektir. Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde birleşme ve devralma sayılan ve sayılmayan haller, hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gereken birleşme veya devralmalar ve bunların Rekabet Kurulu'na bildirilmesi usul ve esasları bu Tebliğ kapsamında yer almaktadır.

Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10. Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebliği

Bu Tebliğin amacı, bildirimlerin yapılma usul ve esaslarını belirlemektir. Bu Tebliğ, Kanun'un 4. maddesinde düzenlenmiş olan belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalara, uyumlu eylemlere ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerine uygulanır.

Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

Bu Tebliğ'in amacı, belirli tek elden dağıtım anlaşmalarının Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir. Yalnız iki teşebbüsün taraf olduğu, bir tarafın belirli malları ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satması amacıyla yalnızca diğer tarafa sağlamayı kabul ettiği anlaşmalar, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulmuştur.

Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

Bu Tebliğ'in amacı, Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir. Birisi yeniden satıcı ve diğeri sağlayıcı olmak üzere, yalnız iki teşebbüsün taraf olduğu ve anlaşmada belirtilen malları yeniden satmak amacıyla sadece sağlayıcıdan veya onunla bağlantılı bir teşebbüsten ya da sağlayıcının mallarını satma görevi verdiği başka bir teşebbüsten satın alma konusunda yapılan anlaşmalar, Kanun'un 4. maddesi yasağından grup olarak muaf tutulmuştur.

Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

Bu Tebliğ'in amacı, motorlu taşıtlar dağıtım ve servis anlaşmalarının Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir. İki teşebbüsün taraf olduğu ve bir tarafın karayollarında kullanım amaçlı üç veya daha fazla tekerlekli motorlu yeni taşıt araçları ile bunlarla birlikte yedek parçalarını ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satış amacıyla yalnız diğer tarafa veya onunla birlikte dağıtım sistemi içinde yeralan belirli sayıdaki teşebbüslere vermeyi kabul ettiği anlaşmalar Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulmuştur.

Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

Bu Tebliğ'in amacı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca gerçekleştirilecek devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurumu'na yapılacak ön bildirimlerde ve izin başvurularında takip edilecek usul ve esasları belirlemektir.

Bir teşebbüsün ortaklık paylarının ya da diğer hak ve araçların tümünün veya bir kısmının teşebbüsün üzerindeki kontrolü değiştirecek ya da karar organlarını etkileyecek şekilde yahut mal veya hizmet üretimine yönelik birimlerin özelleştirme yolu ile her türlü devri bu Tebliğ hükümlerine tabidir. Bu Tebliğ kapsamı dışında kalan haller şunlardır: Mahalli idareler dahil kamu kurum veya kuruluşlarına yapılan devirler, mal veya hizmet üretimine yönelik

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

olmayan gayrimenkullerin devri, yurt dışı sermaye piyasalarında satışlar, halka arz, sermaye piyasalarına ilişkin mevzuattaki hükümler saklı kalmak kaydı ile süresi 3 yılı aşmayan gecikmeli halka arzı içeren blok satışlar, çalışanlara devirler, borsada normal ve/veya teşebbüsün kontrolünde değişikliğe yol açmayan özel emir ile satışlar, menkul kıymetler yatırım fonları ve/veya menkul kıymetler yatırım ortaklıklarına satışlar.

Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

Bu Tebliğin amacı, franchise anlaşmalarının Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir. Yalnız iki teşebbüsün taraf olduğu franchise anlaşmaları, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan, grup olarak muaf tutulmuştur. Muafiyet, iki teşebbüsün taraf olduğu ana franchise anlaşmalarına da uygulanır. Bu Tebliğin franchise veren ile franchise alan arasındaki ilişkiye dair hükümleri, mahiyetleri uygun olduğu ölçüde, franchise veren ile ana franchise alan ve ana franchise alan ile franchise alan arasındaki ilişkiye de uygulanır.

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının 41. maddesinin getirdiği yükümlülükleri üstlenme çerçevesinde, Rekabet Kanunu rekabet kurallarının kamu ya da özel olmalarına bakılmaksızın tüm teşebbüslere uygulanacağını öngörür. Bununla birlikte, 41. maddeye tam olarak uyum sağlanabilmesi için kendilerine özel veya inhisari haklar verilmiş kamu teşebbüsleriyle ilgili düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Kendilerine özel haklar verilmiş olan teşebbüslerin kanunlarını değiştirme yetkisi münhasıran bu kuruluşlara ya da bakanlıklara aittir. Rekabet Kurumu, yapılan değişikliklerin rekabet kurallarına uygun olup olmadığı hakkındaki fikirlerini değişiklikleri içeren kanun taslağı üzerinde belirtir.

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 42. maddesinin getirdiği ticari tekellerle ilgili yükümlülükleri üstlenme çerçevesinde, bazı devlet tekellerinin hukuki yapısı incelenmekte ve değişiklikler yapılmaktadır. Tekel Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisari Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı TBMM gündemine gelmiş ve 18 Nisan 1999 tarihli genel seçimler nedeniyle kadük olmuştur.

Aynı şekilde, 1177 sayılı Tütün ve Tütün Mamulleri Kanun Tasarısı TBMM gündemine gelmiş ve aynı nedenden dolayı kadük olmuştur.

b) AB Müktesebatı

1. 31954S0024 / OJ 009, 11.05.54, s.345 / ECSC: Yüksek Otoritenin, Antlaşmanın 66(1)'inci maddesinin uygulanması amacıyla, bir teşebbüsün denetimini nelerin oluşturduğu hakkında bir tüzük düzenleyen 6 Mayıs 1954 tarihli, 24-54 sayılı Kararı

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

2. 31954S0026 / OJ 009, 11.05.54, s.350 / ECSC: Yüksek Otoritenin, Antlaşmanın 66(4)'inci maddesinin uygulanması amacıyla, bilgi toplamayla ilgili bir tüzük düzenleyen 6 Mayıs 1954 tarihli, 26-54 sayılı Kararı
3. 31962R0017 / OJ 013, 21.02.62, s.204/EEC: 17 sayılı Konsey Tüzüğü : Antlaşmanın 85. ve 86. maddelerini uygulayan ilk Tüzük
4. 31962R0026 / OJ 030, 20.04.62, s.993 : Tarımsal ürünlerin üretimi ve ticaretine belirli rekabet kurallarını uygulayan 26 sayılı Konsey Tüzüğü
5. 31962R0141 / OJ 124, 28.11.62, s.2751 / EEC : 17 sayılı Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasından taşımacılığı muaf tutan 141 sayılı Konsey Tüzüğü
6. 31963R0099 / OJ 127, 20.08.63, s.2268: 17 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 19 (1). ve (2). maddesinde öngörülen sözlü savunma toplantıları hakkında 25 Temmuz 1963 tarihli, 99/63/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
7. 31965R0019 / OJ 036, 06.03.65, s.533 :Belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 2 Mart tarihli, 19/65/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
8. 31967S0025 / OJ 154, 14.07.67, s.11 / ECSC: Yüksek Otoritenin, Antlaşmanın 66(3). maddesinin uygulanması amacıyla, ön izinden muafiyetle ilgili bir tüzük düzenleyen 22 Haziran 1967 tarihli ve 25-67 sayılı Kararı
9. 31968R1017 / OJ L 175, 23.07.68, s.1: Rekabet kurallarını karayolu, demiryolu ve içsuyolu taşımacılığına uygulayan 19 Temmuz 1968 tarihli ve 1017/68/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
10. 31969R1629 / OJ L 209, 21.08.69, s.1 : 19 Temmuz 1968 tarihli, 1017/68/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nün 10.maddesine göre şikayetlerin, 12. maddesine göre başvuruların ve 14(1). maddesine göre bildirimlerin şekli, içeriği ve diğer ayrıntılar hakkında 8 Ağustos 1969 tarihli, 1629/69/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
11. 31969R1630 / OJ L 209, 21.08.69, s.11 : 19 Temmuz 1968 tarihli ve 1017/68/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nün 26(1). ve (2).maddesinde öngörülen sözlü savunma toplantıları hakkında 8 Ağustos 1969 tarihli ve 1630/69/AET sayılı Komisyon Tüzüğü
12. 31971R2821 / OJ L 285, 29.12.71, s.46: Belirli kategorideki anlaşmalara, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 20 Aralık 1971 tarihli ve 2821/71/EEC sayılı Konsey Tüzüğü

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

13. 31974R2988 / OJ L 319, 29.11.74, s.1 : Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun taşımacılık ve rekabet ile ilgili kuralları çerçevesinde yaptırımların uygulanması ve soruşturmalardaki zamanaşımı süreleriyle ilgili 26 Kasım 1974 tarihli ve 2988/74/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
14. 31978S0715 / OJ L 094, 08.04.78, s.22 : Avrupa Kömür Çelik Topluluğunu kuran Antlaşma çerçevesinde yaptırımların uygulanması ve soruşturmaların zamanaşımı süreleri ile ilgili 6 Nisan 1978 tarihli ve 715/78/ECSC sayılı Komisyon Kararı
15. 31980L0723 / OJ L 195 29.07.80 s.35 / 80/723/EEC : Kamu teşebbüsleri ile üye devletler arasındaki mali ilişkilerin şeffaflığı hakkında 25 Haziran 1980 tarihli Komisyon Direktifi
16. 31983R1983 / OJ L 173, 30.06.83, s.1 : Tek elden dağıtım anlaşmalarına Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 22 Haziran 1983 tarihli ve 1983/83/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
17. 31983R1984 / OJ L 173 30.06.83 s.5 : Tek elden satın alma anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 22 Haziran 1983 tarihli ve 1984/83/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
18. 31984S0379 / OJ L 046, 16.02.84, s.23 : AKÇT Antlaşması'nda öngörülen denetimin ve uygulamada alınan kararların gerçekleştirilmesinde görevli komisyon'un uzmanlarının ve temsilcilerinin yetkilerini tanımlayan 15 Şubat 1994 tarihli, 379/84/ECSC sayılı Komisyon Kararı
19. 19. 31985R0417 / OJ L 053, 22.02.85, s.1 : İhtislaşma anlaşmalarının kategorilerine Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 19 Aralık 1984 tarihli ve 417/85/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
20. 20. 31985R0418 / OJ L 053, 22.02.85, s.5 : Araştırma ve geliştirme anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 19 Aralık 1984 tarihli, 418/85/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
21. 31986R4056 / OJ L 378, 31.12.86, s.4 : Deniz taşımacılığına Antlaşmanın 85. ve 86. maddelerinin uygulanmasının ayrıntılı kurallarını düzenleyen 22 Aralık 1986 tarihli, 4056/86/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
22. 31978R3975 / OJ L 374, 31.12.87, s.1 : Hava taşımacılığı sektöründeki işletmelere rekabet kurallarının uygulanması usulünü düzenleyen 14 Aralık 1987 tarihli, 3975/87 sayılı Konsey Tüzüğü
23. 31987R3976 / OJ L 374, 31.12.87, s.9 : Hava taşımacılığı sektöründeki belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 14 Aralık 1987 tarihli, 3976/87 sayılı Konsey Tüzüğü

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

24. 31988L0301 / OJ L 131, 27.05.88, s.73/ 88/301/EEC: Telekomünikasyon terminal donatım pazarındaki rekabet hakkında 16 Mayıs 1988 tarihli Komisyon Direktifi
25. 31988R4087 / OJ L 359, 28.12. 88, s.46 : Franchise anlaşmaları kategorilerine Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 30 Kasım 1988 tarihli, 4087/88/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
26. 31988R4260 / OJ L 376, 31.12.88, s.1 : Deniz taşımacılığına Antlaşmanın 85. ve 86. maddelerinin uygulanmasının ayrıntılarını düzenleyen 4056/86/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nde öngörülen ihbar, şikayetler ve başvurular ve sözlü savunma toplantıları hakkında 4260/88/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
27. 31988R4261 / OJ L 376, 31.12.88, s.10 : Hava taşımacılığı sektöründeki teşebbüslere rekabet kurallarının uygulama usullerini tespit eden 3975/87/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nde öngörülen şikayetler, başvurular ve sözlü savunma toplantıları hakkında 16 Aralık 1988 tarihli, 4261/88/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
28. 31989R4064 / OJ L 395, 30.12.89, s.1 : Teşebbüsler arası yoğunlaşmaların denetlenmesi hakkında 21 Aralık 1989 tarihli, 4064/89/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
29. 31990L0388 / OJ L 192, 24.07.90, s.10 / 90/388/EEC: Telekomünikasyon hizmetleri pazarında rekabet hakkında 28 Haziran 1990 tarihli Komisyon Direktifi
30. 31991R1534 / OJ L 143, 07.06.91, s.1 : Sigorta sektöründeki belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 31 Mayıs 1991 tarihli, 1534/91/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
31. 31992R0479 / OJ L 055, 29.02.92, s.3 : Düzenli hatlarda deniz taşımacılığı yapan şirketler arasında belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 25 Şubat 1992 tarihli, 479/92/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
32. 31992R3932 / OJ L 398, 31.12.92, s.7 : Sigorta sektöründe belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 21 Aralık 1992 tarihli, 3932/92/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
33. 31993R1617 / OJ L 155, 26.06.93, s.18: Programların ortaklaşa planlanması ve koordinasyonu, ortak faaliyetler, programlı hava hizmetlerinde yolcu ve kargo tarifeleri hakkında danışma ve havaalanlarında slot tahsisi ile ilgili belirli kategorideki anlaşma ve

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

uyumlu eylemlere Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 25 Haziran 1993 tarihli, 1617/93/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü

34. 31993R3652 / OJ L 333, 31.12.93, s.37 : Hava taşımacılığı hizmetlerinde bilgisayarlı rezervasyon sistemleriyle ilgili teşebbüsler arasındaki belirli kategorideki anlaşmalara Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 22 Aralık 1993 tarihli, 3652/93/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
35. 31994D0810 / OJ L 330, 21.12.94, s.67 / 94/810/ECSC, EC: Komisyondan önce gerçekleştirilen rekabet usullerinde sözlü savunma uzmanlarının başvuru süreleri hakkında 12 Aralık 1994 tarihli Komisyon Kararı
36. 31994L0046 / OJ L 268, 19.10.94, s.15 : 88/301/EEC sayılı Direktifte ve özellikle uydu haberleşmeciliğiyle ilgili olarak 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 94/46/EC sayılı Komisyon Direktifi
37. 31994R3385 / OJ L 377, 31.12.94, s.28 : 17 sayılı Konsey Tüzüğünde öngörülen başvurular ve bildirimlerin şekli, içeriği ve diğer ayrıntılar hakkında 21 Aralık 1994 tarihli, 3385/94/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
38. 31995L0051 / OJ L 256, s.49, 26.10.1995 : Serbest telekomünikasyon hizmetini sağlamak için kablolu televizyon ağının kullanımındaki kısıtlamaları kaldıran 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 18 Ekim 1995 tarihli, 95/51/EEC sayılı Komisyon Direktifi
39. 31995R0870 / OJ L 089, 21.04.95, s.7 : 479/92/EEC sayılı Konsey Tüzüğüne göre düzenli hatlarda deniz taşımacılığı yapan şirketler arasında belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 20 Nisan 1995 tarihli, 870/95/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
40. 1995R1475 / OJ L 145, 29.06.95, s.25 : Belirli kategorideki motorlu taşıtlar dağıtım ve servis anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 28 Haziran 1995 tarihli, 1475/95/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
41. 42. 31996L0002 / OJ L 020, 26.01.96, s.59 /96/2/EC : 90/388/EEC sayılı, mobil ve kişisel haberleşmeler hakkında Direktifte değişiklik yapan 16 Ocak 1996 tarihli Komisyon Direktifi
42. 43. 31996L0019 / OJ L 074, 22.03.96, s.13: Telekomünikasyon pazarında tam rekabetin uygulanması hakkında 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 13 Mart 1996 tarihli, 96/19/EC sayılı Komisyon Direktifi

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

43. 44. 31996R0240 / OJ L 031, 09.02.96, s.2 : Belirli kategorideki teknoloji transferi anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 31 Ocak 1996 tarihli, 240/96/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
44. 45. 31996R1523 / OJ L 190, 31.07.96, s.11 : Programların ortaklaşa planlanması ve koordinasyonu, ortak faaliyetler, programlı hava hizmetlerinde yolcu ve kargo tarifeleri hakkında danışma ve havaalanlarında slot tahsisi ile ilgili belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 1617/93 sayılı Komisyon Tüzüğünde değişiklik yapan 24 Temmuz 1996 tarihli, 1523/96/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
45. 46. 31997D0114 / OJ L 041, 12.02.97, s.8 : Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 96/2/EC sayılı ve 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktiflerinin uygulanması için İrlanda tarafından istenen ek uygulama süreleriyle ilgili 27 Kasım 1996 tarihli ve 97/114/EC sayılı Komisyon Kararı
46. 47. 31997D0310 / OJ L 133, 24.05.97, s.19, 97/310/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 96/2/EC sayılı ve 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktiflerinin uygulanması için Portekiz'e ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 12 Şubat 1997 tarihli ve 97/310/EC sayılı Komisyon Kararı
47. 48. 31997D0568 / OJ L 234, 26.08.97, s.7 : 97/568/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktifinin uygulanması için Lüksemburg'a ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 14 Mayıs 1997 tarihli Komisyon Kararı
48. 31997D0603 / OJ L 243, 05.09.97, s.48 / 97/603/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktifinin uygulanması için İspanya'ya ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 10 Haziran 1997 tarihli Komisyon Kararı
49. 31997D0607 / OJ L 245 09.09.1997 s.6/97/607/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktifinin uygulanması için Yunanistan'a ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 18 Haziran 1997 tarihli Komisyon Kararı
50. 31998R0447 / OJ L 61, 02.03.98, s.1 : Teşebbüsler arası yoğunlaşmaların denetlenmesi hakkında 4064/89 sayılı Konsey Tüzüğünde öngörülen bildirimlere, sürelere ve sözlü savunma toplantılarına ilişkin 1 Mart 1998 tarihli, 447/98 sayılı Komisyon Tüzüğü (4064/89 sayılı Tüzük ve Kılavuz Notları I-III çerçevesinde yoğunlaşmaların bildiriyle ilgili CO formunu içeren ek dahil olmak üzere)

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

51. 31998R2842 / OJ L 354 30.12.1998 s.18 EC No 2842/98: AT Antlaşmasının 85 ve 86'ncı maddelerindeki belirli usuller hakkında tarafların sözlü savunmalarına ilişkin 22 Aralık 1998 tarih ve 2842/98/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
52. 31998R2843 / OJ L 354 30.12.1998 s.22 / EC No 2843/98: Rekabet kurallarının ulaştırma sektörüne uygulanması hakkındaki 1017/68/EEC, 4056/86/EEC ve 3975/87/EEC sayılı Konsey Tüzüklerinde yer alan başvuru ve bildirimlerin form, içerik ve diğer detaylarını düzenleyen 22 Aralık 1998 tarih ve 2843/98/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
53. 31999R2790 /OJ L 336 29.12.1999 s.21/ 2790/1999/EC: Antlaşmanın 81'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının dikey anlaşmalara ve uyumlu eylemlere tatbik edilmesi hakkında 22 Aralık 1999 tarih ve 2790/1999/EC sayılı Komisyon Tüzüğü

c) Sorumlu Kuruluş

Rekabet Kurumu

d) Nihai Hedef

Yukarıdaki AB müktesebatının Türk mevzuatına aktarılarak etkin bir biçimde uygulanmasıdır.

II) UYGULAMA METODU

a) Türk Mevzuatında Mevcut Durum

1. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
2. Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ, No.1997/1.
3. Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanununun 10 uncu Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebliği, No. 1997/2.
4. Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, No.1997/3.
5. Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, No.1997/4.
6. Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, No. 1998/3.
7. Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, No. 1998/7.

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

Aşağıda belirtilen AB mevzuatına paralel düzenlemelerin yapılması gerekmektedir:

1. 31996R0240 / OJ L 031, 09.02.96, s.2 : Belirli kategorideki teknoloji transferi anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 31 Ocak 1996 tarihli, 240/96/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
2. 31985R0418 / OJ L 053, 22.02.85, s.5 : Araştırma ve geliştirme anlaşmalarına Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 19 Aralık 1984 tarihli, 418/85/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü

c) Gerekli Kurumsal Değişiklikler

Kurumsal yapıda bir değişikliğe gerek duyulmamaktadır.

d) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Alınması gereken Tedbirler

Aşağıda belirtilen mevzuat listesi münhasıran 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile düzenlenmediği ve dolayısıyla Rekabet Kurumu görev ve yetki alanına girmediği için her bir konuyla ilgili kamu kuruluşları Rekabet Kurumunun da görüşlerini alarak ve Kurumla işbirliği içerisinde, Konsey Tüzükleri gibi tam üyeliğimiz halinde doğrudan doğruya uygulanacak mevzuat haricindeki konularda gerekli düzenlemeleri orta vadede yapmak suretiyle yasama organına sevkedilmek üzere Bakanlar Kurulunun gündemine sunmalıdır.

1. 31962R0026 / OJ 030, 20.04.62, s.993 / Tarımsal ürünlerin üretimi ve ticaretine belirli rekabet kurallarını uygulayan 26 sayılı Konsey Tüzüğü
2. 31962R0141 / OJ 124, 28.11.62, s.2751 / EEC : 17 sayılı Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasından taşımacılığı muaf tutan 141 sayılı Konsey Tüzüğü
3. 31968R1017 / OJ L 175, 23.07.68, s.1 / Rekabet kurallarını karayolu, demiryolu ve içsuyolu taşımacılığına uygulayan 19 Temmuz 1968 tarihli ve 1017/68/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
4. 31971R2821 / OJ L 285, 29.12.71, s.46: Belirli kategorideki anlaşmalara, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 20 Aralık 1971 tarihli ve 2821/71/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
5. 31974R2988 / OJ L 319, 29.11.74, s.1 : Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun taşımacılık ve rekabet ile ilgili kuralları çerçevesinde yaptırımların uygulanması ve soruşturmalardaki zamanaşımı süreleriyle ilgili 26 Kasım 1974 tarihli ve 2988/74/EEC sayılı Konsey Tüzüğü

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

6. 31980L0723 / OJ L 195 29.07.80 s.35 / 80/723/EEC : Kamu teşebbüsleri ile üye devletler arasındaki mali ilişkilerin şeffaflığı hakkında 25 Haziran 1980 tarihli Komisyon Direktifi
7. 31985R0417 / OJ L 053, 22.02.85, s.1 : İhtisaslaşma anlaşmalarının kategorilerine Antlaşma'nın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 19 Aralık 1984 tarihli ve 417/85/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
8. 31986R4056 / OJ L 378, 31.12.86, s.4 : Deniz taşımacılığına Antlaşmanın 85. ve 86. maddelerinin uygulanmasının ayrıntılı kurallarını düzenleyen 22 Aralık 1986 tarihli, 4056/86/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
9. 31978R3975 / OJ L 374, 31.12.87, s.1 : Hava taşımacılığı sektöründeki işletmelere rekabet kurallarının uygulanması usulünü düzenleyen 14 Aralık 1987 tarihli, 3975/87 sayılı Konsey Tüzüğü
10. 31987R3976 / OJ L 374, 31.12.87, s.9 : Hava taşımacılığı sektöründeki belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 14 Aralık 1987 tarihli, 3976/87 sayılı Konsey Tüzüğü
11. 31988L0301 / OJ L 131, 27.05.88, s.73/ 88/301/EEC: Telekomünikasyon terminal donatım pazarındaki rekabet hakkında 16 Mayıs 1988 tarihli Komisyon Direktifi
12. 31988R4260 / OJ L 376, 31.12.88, s.1 : Deniz taşımacılığına Antlaşmanın 85. ve 86. maddelerinin uygulanmasının ayrıntılarını düzenleyen 4056/86/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nde öngörülen ihbar, şikayetler ve başvurular ve sözlü savunma toplantıları hakkında 4260/88/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
13. 31988R4261 / OJ L 376, 31.12.88, s.10 : Hava taşımacılığı sektöründeki teşebbüslere rekabet kurallarının uygulama usullerini tespit eden 3975/87/EEC sayılı Konsey Tüzüğü'nde öngörülen şikayetler, başvurular ve sözlü savunma toplantıları hakkında 16 Aralık 1988 tarihli, 4261/88/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
14. 31990L0388 / OJ L 192, 24.07.90, s.10 / 90/388/EEC: Telekomünikasyon hizmetleri pazarında rekabet hakkında 28 Haziran 1990 tarihli Komisyon Direktifi
15. 31991R1534 / OJ L 143, 07.06.91, s.1 : Sigorta sektöründeki belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 31 Mayıs 1991 tarihli, 1534/91/EEC sayılı Konsey Tüzüğü
16. 31992R0479 / OJ L 055, 29.02.92, s.3 : Düzenli hatlarda deniz taşımacılığı yapan şirketler arasında belirli kategorideki anlaşma, karar

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 25 Şubat 1992 tarihli, 479/92/EEC sayılı Konsey Tüzüğü

17. 31992R3932 / OJ L 398, 31.12.92, s.7 : Sigorta sektöründe belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 21 Aralık 1992 tarihli, 3932/92/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
18. 31993R1617 / OJ L 155, 26.06.93, s.18: Programların ortaklaşa planlanması ve koordinasyonu, ortak faaliyetler, programlı hava hizmetlerinde yolcu ve kargo tarifeleri hakkında danışma ve havaalanlarında slot tahsisi ile ilgili belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 25 Haziran 1993 tarihli, 1617/93/EEC sayılı Komisyon Tüzüğü
19. 31993R3652 / OJ L 333, 31.12.93, s.37 : Hava taşımacılığı hizmetlerinde bilgisayarlı rezervasyon sistemleriyle ilgili teşebbüsler arasındaki belirli kategorideki anlaşmalara Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 22 Aralık 1993 tarihli, 3652/93/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
20. 31994D0810 / OJ L 330, 21.12.94, s.67 / 94/810/ECSC, EC: Komisyondan önce gerçekleştirilen rekabet usullerinde sözlü savunma uzmanlarının başvuru süreleri hakkında 12 Aralık 1994 tarihli Komisyon Kararı
21. 31994L0046 / OJ L 268, 19.10.94, s.15 : 88/301/EEC sayılı Direktifte ve özellikle uydu haberleşmeciliğiyle ilgili olarak 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 94/46/EC sayılı Komisyon Direktifi
22. 31995L0051 / OJ L 256, s.49, 26.10.1995 : Serbest telekomünikasyon hizmetini sağlamak için kablolu televizyon ağının kullanımındaki kısıtlamaları kaldıran 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 18 Ekim 1995 tarihli, 95/51/EEC sayılı Komisyon Direktifi
23. 31995R0870 / OJ L 089, 21.04.95, s.7 : 479/92/EEC sayılı Konsey Tüzüğüne göre düzenli hatlarda deniz taşımacılığı yapan şirketler arasında belirli kategorideki anlaşma, karar ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 20 Nisan 1995 tarihli, 870/95/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
24. 31996L0002 / OJ L 020, 26.01.96, s.59 /96/2/EC : 90/388/EEC sayılı, mobil ve kişisel haberleşmeler hakkında Direktifte değişiklik yapan 16 Ocak 1996 tarihli Komisyon Direktifi
25. 31996L0019 / OJ L 074, 22.03.96, s.13: Telekomünikasyon pazarında tam rekabetin uygulanması hakkında 90/388/EEC sayılı Direktifte değişiklik yapan 13 Mart 1996 tarihli, 96/19/EC sayılı Komisyon Direktifi

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

26. 31996R1523 / OJ L 190, 31.07.96, s.11 : Programların ortaklaşa planlanması ve koordinasyonu, ortak faaliyetler, programlı hava hizmetlerinde yolcu ve kargo tarifeleri hakkında danışma ve havaalanlarında slot tahsisi ile ilgili belirli kategorideki anlaşma ve uyumlu eylemlere Antlaşmanın 85(3). maddesinin uygulanması hakkında 1617/93 sayılı Komisyon Tüzüğünde değişiklik yapan 24 Temmuz 1996 tarihli, 1523/96/EC sayılı Komisyon Tüzüğü
27. 31997D0114 / OJ L 041, 12.02.97, s.8 : Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 96/2/EC sayılı ve 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktiflerinin uygulanması için İrlanda tarafından istenen ek uygulama süreleriyle ilgili 27 Kasım 1996 tarihli ve 97/114/EC sayılı Komisyon Kararı
28. 31997D0310 / OJ L 133, 24.05.97, s.19, 97/310/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 96/2/EC sayılı ve 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktiflerinin uygulanması için Portekiz'e ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 12 Şubat 1997 tarihli ve 97/310/EC sayılı Komisyon Kararı
29. 31997D0568 / OJ L 234, 26.08.97, s.7 : 97/568/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktifinin uygulanması için Lüksemburg'a ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 14 Mayıs 1997 tarihli Komisyon Kararı
30. 31997D0603 / OJ L 243, 05.09.97, s.48 / 97/603/EC: Telekomünikasyon pazarında tam rekabet ile ilgili 90/388/EEC sayılı Komisyon Direktifinin uygulanması için İspanya'ya ek uygulama süreleri verilmesiyle ilgili 10 Haziran 1997 tarihli Komisyon Kararı

e) Yeni Düzenlemelerin Uygulanması için Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

Rekabet Kurumu bünyesinde kurulması planlanan "AB Koordinasyon Daire Başkanlığı" Kurumun gündemindedir. Hedeflere ulaşmak için, 8-10 ilave personel ve söz konusu personelin AB konularında yetiştirilmesi gerekmektedir.

f) Gerekli yatırımlar

Rekabetin korunması alanında mevzuatta yapılması gereken değişiklik ve yenilikler herhangi bir yatırım harcamasını gerektirmemektedir.

III- TAKVİM

Rekabet Kurumunun kısa vadeli hedefi, "de minimis", "araştırma ve geliştirme" ve patent, know-how, lisans, marka anlaşmalarına grup muafiyeti tanıyan "teknoloji transferi"ne ilişkin tebliğleri yayımlamaktır.

Rekabet Kurumu, Topluluğun rekabet kurallarında "1215/1999 sayılı Konsey Tüzüğü", "1216/1999 sayılı Konsey Tüzüğü", "2790/1999 sayılı Komisyon Tüzüğü" ve "AB Rekabet Politikasında Dikey Sınırlamalar Hakkında Yeşil Kitap" ile ortaya çıkan yeni gelişmeleri ilgiyle izlemektedir ve Rekabet Kurulu yayınlamış olduğu grup muafiyeti tebliğlerinde Avrupa Topluluğundaki yeni düzenlemelere paralel düzenlemeler yapmak için hazırlık çalışmalarına başlamıştır. Rekabet Kurumunun orta vadedeki hedefi bu çalışmalarını sonuçlandırmaktır.

"Rekabet Hukuku ve Devlet Yardımları" başlıklı bölümde yer alan ve Rekabet Kurumu'nun yanısıra ilgili kuruluş ve bakanlıkların da yetki alanına giren diğer mevzuat düzenlemeleri de orta vadeli bir çalışma programını gerektirmektedir.

IV-FİNANSMAN-GEREKLİ HARCAMALAR VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

Genel olarak, Rekabet Kurumu harcamaları karşılayacaktır. Bununla birlikte, Rekabet Kurumu Avrupa Birliği'nden Avrupa Birliği konusundaki uzmanlarının yetiştirilmesi hususunda mali yardım ve danışmanlık hizmeti alınması ve uzman mübadelesi gibi hususlarda da teknik yardım talep edebilir.

3.7.2 Devlet Yardımları

I. ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Türkiye'de devlet yardımları alanında birbirinden bağımsız olarak faaliyet gösteren bir çok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Yatırım yardımları (yerli ve yabancı) esas itibariyle Hazine Müsteşarlığınca uygulanmaktadır. Yatırımlarda devlet yardımları uygulamaları halen birden çok karar ve tebliğde yer alan usul ve esaslara göre yürütülmektedir. Yatırımlarda Devlet Yardımları Sisteminin ana dayanağı, halen yürürlükte olan 25.3.1998 tarih ve 23297 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında 23.02.1998 tarihli ve 98/10755 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıdır.

Yatırımlarda Devlet Yardımları sistemine dahil mevzuattan Genel Destek Sistemi (98/10755 sayılı Karar) ve KOBİ Destek Sistemi ülke bazında uygulanan genel nitelikli destek sistemleridir. Bu sistemlerde bölgesel farklılıklar sadece desteklerin yoğunluğunu etkilemektedir. Diğer uygulamalar ise, sadece belirli bölgeleri kapsayan sistemlerden oluşmaktadır (Doğu ve Güneydoğu Anadolu İlleri, Depremden zarar görmüş iller gibi).

İhracat destekleri olarak yapılan yardımlar ise AB'nin "yatay yardımlar" başlığı altında topladığı nitelikteki yardımlardan oluşmakta ve esas itibariyle Dış Ticaret Müsteşarlığınca yürütülmektedir. İhracat kredisi ve sigortası

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

uygulamaları ise Eximbank tarafından yapılmaktadır. Ayrıca KOBİ sayılan firmalar için Halk Bankası kredileri vardır.

AB Hukuku, devlet yardımlarına, rekabeti ve ticareti olumsuz yönde etkilemediği ve Topluluğun tümünün çıkarına olduğu durumlarda cevaz veren bir yapı arz etmektedir. Dolayısıyla yardım esasta “yasak” olup, istisnai durumlarda onay almaktadır. Söz konusu istisnai durumlar ise Topluluğu kuran Antlaşmada sayılmıştır. Bunlar elbette GATT Sübvansiyonlar Anlaşmasına da uygun kurallardır. Bu konudaki AB Hukuku, Antlaşmadaki temel kurallar dışında, bir dizi tüzük, direktif ve kararlardan, içtihat kararlarından ve hayli kapsamlı bir ikincil mevzuattan (Komisyon genelgeleri) oluşmaktadır. Komisyon bu mevzuat ile üye devletlerin yardım uygulamalarını kontrol etmekte ve izlemektedir. Cevaz gören yardımlar, kısaca şöyle özetlenebilir: çevre, ar-ge, istihdam, eğitim gibi yatay nitelikli yardımlar; bölgesel gelişmişlik farklarını önlemeye yönelik yardımlar; KOBİ’ler gibi belirli ekonomik faaliyet alanlarına yönelik yardımlar ve gemi-inşa ile ulaştırma sektörüne yönelik yardımlar. Tarımsal yardımlar sözü edilen AB sübvansiyon hukukun dışında tutulmaktadır. Devlet Yardımları, Topluluk bütçesinden yapılan yardımlar gibi, aynı bölgesel esasa dayanmaktadır. Uygulanan sistem, NUTs (nomenclature of statistical territorial units) adı verilen coğrafi bazda tespit edilmiş kalkınmışlık kriterleri esası üzerine kuruludur. Bu kriterlere göre coğrafi ünitelerin gelişmişlik düzeyleri belirlenmekte ve yardım seviyeleri buna göre ayarlanmaktadır. Türkiye, 1/95 sayılı OKK hükümleri gereği olarak 5 yıl boyunca (bu süre uzatılabilecektir) en az gelişmişlik düzeyinde sayılmıştır. Dolayısıyla yukarıda sayılan yardımları azami düzeylerde uygulayabilecektir. Kaldı ki, mevcut mevzuatın objektif kriterleri bazında değerlendirildiğinde de durum değişmemekte ve Türkiye en ziyade müsaadeye mazhar olma konumunu elde edebilmektedir. Bununla birlikte, mevcut mevzuat hüküm ve kriterlerinin Türkiye’ye cari olabilmesi için ivedilikle yukarıda adı geçen bölgesel yardım mevzuat ve tekniklerinin (NUTs) uyumlaştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye’nin bu konudaki mevcut uygulamaları da coğrafi esasa dayanmakla birlikte istatistiki coğrafi birimler, kriterler ve hesaplama teknikleri bakımından geniş bir uyum çalışması gereklidir.

Türkiye ayrıca AB’nin hassas sektörlerinde yardımları kısıtlayıcı ve/veya yasaklayıcı hükümleri içeren mevzuatı da uygulamak durumundadır.

“Yatay” nitelikli yardımlarla ilgili mevzuatımız halihazırda AB mevzuatına geniş ölçüde uyumlu hale getirilmiştir.

Türkiye bir yandan uyguladığı yardımları AB kurallarına uygun hale getirirken, öte yandan Komisyonun “izleme ve bilgilendirme” (monitoring and notification) ihtiyacını karşılayabilecek şekilde re-organize olmak durumundadır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

b) AB Müktesebatı

Rekabet ve Devlet Yardımları ile ilgili tüm yasal düzenlemeler (ikincil mevzuat dahil) ve mevcut uygulama kuralları ülkemiz açısından bağlayıcı bulunmaktadır.

Söz konusu mevzuat, esas itibariyle, yardımın Komisyona bildirim prosedürleri, AB'de geliştirilen rekabeti bozmayan yardım türleri, bölgesel yardım eşikleri, özel kurallara tabi hassa sektörler, yardım yoğunlukları, ihmal edilebilir yardım tutarları (de minimis) gibi konulara ait yasal düzenlemeler ve yatay yardım mevzuatı ile kamu kesiminden KİT ve özel sektöre aktarılan kaynakların saydamlığını sağlamayı amaçlayan düzenlemelerden oluşmaktadır.

Aşağıda verilen mevzuat, ikincil mevzuatı ve gerek Adalet Divanı, gerekse Komisyon İçtihadını kapsamamaktadır.

54. 31980L0723 / OJ L 195 29.07.80 s.35 / 80/723/EEC : Kamu teşebbüsleri ile üye devletler arasındaki mali ilişkilerin şeffaflığı hakkında 25 Haziran 1980 tarihli Komisyon Direktifi
55. 31990L0684/ OJ L 380, 31.12.90, s.27 / 90/684/EEC : Gemi inşasına yapılan devlet yardımları hakkında 21 Aralık 1990 tarihli Konsey Direktifi
56. 31995R3094 / OJ L 332, 30.12.95, s.1 :Gemi inşasına yapılan devlet yardımları hakkında 22 Aralık 1995 tarihli, 3094/95/EC sayılı Konsey Tüzüğü
57. 31996S2496 / OJ L 338, 28.12.96, s.42 : Çelik endüstrisine devlet yardımlarında Topluluk kurallarını tahsis eden 18 Aralık 1996 tarihli, 2496/96/ECSC sayılı Komisyon Tüzüğü
58. 31998R0994 / OJ L 142 14.05.1998 s.1/994/98/EC: Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmanın 92 ve 93'üncü maddelerinin belirli Yatay Devlet Yardımı kategorilerine uygulanması hakkında 7 Mayıs 1998 tarih ve 994/98/EC sayılı Konsey Tüzüğü
59. 31998R0994 /OJ L 202 18.07.1998 s.1/1540/98/EC: Gemi inşasına yapılan devlet yardımlarına ilişkin yeni kurallar getiren 29 Haziran 1998 tarih ve 1540/98/EC sayılı Konsey Tüzüğü
60. 31999R0659 / OJ L 083 27.03.1999 s.1 /659/1999/EC: AT Antlaşmasının 93'üncü maddesinin uygulanmasına yönelik olarak detaylı kurallar getiren 22 Mart 1999 tarih ve 659/1999/EC sayılı Konsey Tüzüğü

c) Sorumlu Kuruluş

Yatırım yardımları bakımından ve Hazine ya da genel anlamda Devletten KİT ya da özel kuruluşlara aktarılan kaynaklarda saydamlığın temini bakımından Hazine Müsteşarlığı, yatay yardımlar ve ihracata yönelik destekler (export promotion) bakımından Dış Ticaret Müsteşarlığı, ihracat kredileri ve sigortası bakımından Eximbank, krediler bakımından Halk Bankası, bölgesel esaslı bu sistemin (NUTs) tümü bakımından Devlet Planlama Teşkilatı, istatistik bazı bakımından Devlet İstatistik Enstitüsü sorumlu kuruluşlardır. Türkiye’de uygulanan teşviklerin önemli bir kısmının vergi tavizlerinden oluşuyor olması nedeniyle Maliye Bakanlığı da sorumlu bir konumdadır.

d) Nihai Hedef

Yukarıda belirtilen birincil AB mevzuatı ile ikincil mevzuatın tamamının orta vadede mevzuatımıza adapte edilmesi sağlanacaktır. NUTs sistemi ve bölgesel mevzuata uyum ivedilikle ele alınacaktır.

II. UYGULAMA YÖNTEMİ

a) Türk Mevzuatının Mevcut Durumu

Yatırım Destekleri

Yatırımlarda Devlet Yardımları başlığı altında uygulanmakta olan mevzuat iki ana başlık altında toplanmaktadır. Ülke bazında yapılan yatırımları kapsayan genel nitelikli uygulamalar ile bölgesel amaçlı uygulamalar.

1. Genel Amaçlı Uygulamalar

- Genel Teşvik Mevzuatı:

Mevzuata yönelik hükümler, 25.3.1998 tarih ve 23297 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında 23.02.1998 tarihli ve 98/10755 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 6.5.1998 tarih ve 23334 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları ve Teşvik Fonu Esasları Hakkında Kararın Uygulanmasına ilişkin 98/1 No’lu Tebliğ çerçevesinde yürütülmektedir,

Genel Teşvik mevzuatı yöresel ve sektörel ayırım içermeyen yatay ve genel bir mevzuattır, Bu mevzuat çerçevesinde sadece vergi muafiyet ve istisnaları bulunmaktadır. Diğer ülkelerde vergi mevzuatı içinde yer alan uygulamalar Türkiye’de teşvik mevzuatında derlenmektedir. Şu anda uygulanmakta olan destekler;

Yatırım indirimi : Gelir ve Kurumlar Vergisinden indirim imkanı sağlamaktadır.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Gümrük Muafiyeti : Yatırım kapsamında yer alan makine teçhizata uygulanmaktadır.(Amortismanına tabi yatırım malları) Bu muafiyet Gümrük Birliğinden sonra anlamını büyük ölçüde yitirmiştir.

KDV istisnası : Teşvik Belgesi kapsamında yer alan makine teçhizata KDV istisnası uygulanmaktadır.

Vergi Resim Harç istisnası : Kredi kullanımında ve sermaye artırımında tahakkuk eden damga vergisi ve harçlardan istisna imkanı sağlar. Bu uygulamanın amacı firmalara maddi anlamda geliri sağlamaktan çok bürokrasi ve zaman kayının önlenmesidir. Bu istisnaların tutarı çok düşük orandadır.

- KOBİ Teşvik Mevzuatı

5.3.1999 tarih ve 23630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 19.02.1999 tarihli ve 99/12474 sayılı Karara istinaden uygulanmaktadır.

KOBİ kapsamına İmalat sanayinde faaliyet gösteren, işletmelerinde en fazla 150 işçi çalıştıran ve makine ve teçhizat bedelleri toplamı 100 Milyar Türk Lirasını aşmayan işletmeler dahil edilmiştir.

Yukarıda sayılan vergisel desteklerin yanında 75 Milyar TL'sına kadar kısa ve orta vadeli yatırım ve işletme kredisi tahsis edilmektedir. Faiz oranı kalkınmada öncelikli yörelerde % 20, Diğer yörelerde ise % 30'dur.

2. Bölgesel Amaçlı Uygulamalar

- Yarım Kalmış veya işletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle Faaliyete Geçememiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair Karar ile Sağlanan Teşvikler

5.3.1999 tarih ve 23630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 99/12474 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği yürütülmektedir. Bu uygulama ile aşağıda sayılan geri kalmış illerde tamamlanamamış ya da tamamlanmış olup da işletme sermayesi temin edememiş işletmelerin bir an önce ekonomiye kazandırılması ve bölgede ekonomik canlılık sağlanması hedef olarak belirlenmiştir.

99/12477 sayılı Karar ile Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Bayburt,Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Ordu, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Sımak, Tunceli, Van ve Yozgat illerinde imalat Sanayi (çırçır ve paketlenme yatırımları hariç), Tarımsal Sanayi, Sağlık ve Eğitim alanlarındaki yarım kalmış yatırımlar belirtilen kapsama alınmıştır.

Her bir işletme itibariyle en fazla 300 Milyar Türk Lirasına kadar yatırım ve/veya işletme kredisi tahsis edilmektedir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

- Enerji Desteği

5.3.1999 tarih ve 23630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, enerji desteğine ilişkin 26.02.1999 tarih ve 99/12478 sayılı Karar

Yatırım teşvik belgeli işletmelere, yatırım tamamlandıktan sonra üç yıl süre ile birinci yıl %50, ikinci yıl % 40, üçüncü yıl % 25 oranında indirimli enerji verilmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu Kararnameye göre, Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Hatay Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Ordu, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Sımak, Tunceli, Van ve Yozgat illerinde faaliyet gösteren firmalar kapsam dahilinde bulunmaktadır. Bu uygulama kapsamında yer alan iller, enerji sıkıntısının ve altyapı eksikliğinin yoğun olarak yaşandığı bölgeler olmaları yanında sosyal birçok sıkıntıya da sahiptirler. Bu mevzuat, bölgedeki ekonomik ve sosyal istikrarın sağlanabilmesi ve ekonomik canlılığın temini için geçici olarak uygulanmaktadır (uygulama 2002 yılında sona erecektir).

- Tabii Afetten Zarar Gören Yatırımların Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Karar

99/13717 Sayılı Karar kapsamında yürütülen bu uygulama ile depremde zarar görmüş işletmelerin yeniden faaliyete geçebilmeleri ve bölgede yemden ekonomik hareketliliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu uygulamada, depremde hasar görmüş tesis ve makine teçhizatın yansı kadar bir meblağın kredi olarak tahsisi öngörülmektedir.

İhracat Destekleri

Ülkemizde halen uygulanmakta olan ihracatı destekleyici nitelikteki tedbirler şunlardır:

- Dahilde İşleme Rejimi (96/1 sayılı Tebliğ RG: 5.1.1996, 22514; ve 96/15 sayılı Tebliğ RG:17.2.1996, 22557): AB ile gidilen gümrük birliğinin bir yükümlülüğü olarak mevzuatımıza giren bu rejim, esas itibariyle daha önce uygulanan Gümrük Muafiyeti sisteminin yerine geçmiştir. İhracata konu olan malların girdileriyle ilgili olarak, İthalatta Şartlı Muafiyet ve İthalat Esnasında Alınan Vergilerin Geri Ödenmesi gibi iki sistemi içermektedir.

- İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası (İhracat 2000/1 sayılı Tebliğ RG: 14.1.2000, 23933): Bu destek, ihracat işlemlerinden ve özellikle ihracatın finansmanı ile ilgili işlemlerden doğan Banka ve Sigorta Muameleleri vergisi, Damga vergisi ve harçların (dolaylı vergilerin) istisnasını sağlamaktadır.

- Eximbank İhracat Kredi ve Sigortaları: Türkiye bu konuda yukarıda sözü geçen OECD Uzlaşmasının öngördüğü kurallara uyacak biçimde kendi ilgili

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

mevzuatını yeniden düzenlemiştir. Zaten Gümrük Birliği ile öngörülen yükümlülüklerden biri olan bu Resmi Destekli İhracat Kredileri konusunda halen İhracat- 96/12 sayılı Tebliğ doğrultusunda OECD koşulları ve AB kuralları çerçevesinde uygulama yapılmaktadır.

- Araştırma Geliştirme AR-GE Yardımı (98/10 sayılı Tebliğ, RG: 4.11.1998)
- Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi (97/5 ve 98/13 sayılı Tebliğler, RG: 31.7.1997 ve 14.11.1998)
- Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Tescil Yardımı (98/3 sayılı Tebliğ, RG: 27.2.1998)
- Uluslararası Nitelikteki Yurtiçi İhtisas Fuarlarının Desteklenmesi (95/7 sayılı Tebliğ, RG: 1.6.1995)
- Yurtdışında Ofis-Mağaza Açma, İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi (97/9 ve 98/14 sayılı Tebliğler, RG: 31.7.1997 ve 15.11.1998)
- Yurt Dışında Düzenlenen Fuar ve Sergilere Milli Düzeyde veya Bireysel Katılımın Desteklenmesi (95/6 ve 97/3 sayılı Tebliğler, RG: 1.6.1995 ve 31.7.1997)
- İstihdam Yardımı (97/8 ve 2000/1 sayılı Tebliğler, RG: 31.7.1997 ve 29.1.2000)
- Eğitim Yardımı (97/7 ve 2000/2 sayılı Tebliğler, RG: 31.7.1997 ve 29.1.2000)
- İhracat Pazar Araştırması Desteği (97/6 ve 98/12 sayılı Tebliğler, RG: 31.7.1997 ve 14.11.1998)
- Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Tanıtım ve Tutundurulması ile Türk Malı İmajının Yerleştirilmesine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi (2000/3 sayılı Tebliğ, RG: 29.1.2000)
- Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi (98/16 sayılı Tebliğ, RG: 31.12.1998)

b) Türk Mevzuatında Yapılması Gereken Değişiklikler

Devlet Yardımı uygulamalarıyla ilgili mevzuatta yapılması gerekenler konusu iki ayrı bölüm olarak ele alınmalıdır. Devlet Yardımları uygulamasının birden çok bağımsız birim tarafından yürütülmesi dolayısıyla uygulama mevzuatı da ayrı ayrı çıkartılmaktadır. Bu nedenle, aynı konuda destekler içeren değişik mevzuatın bir araya getirilmesi ve yardım politikalarının birbirine uyumlu ve tamamlayıcı mahiyette olması gerekmektedir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Konuyla ilgili bir diğer husus ise, mevcut durum itibarıyla uygulanan teşvik mevzuatının uluslararası anlaşmalarda ve AB mevzuatında yer alan rekabet ve devlet yardımları kısıtlarına genel olarak aykırı olmadığı düşünülmele birlikte, uygulamaların ve sistemin tümünün AB'nin yukarıda belirtilen NUTs esasına dayalı bölgesel mevzuatı zeminine oturtulması zorunludur. Kaldı ki, bu sistemin yerleştirilmesi sadece devlet yardımları uygulamaları için değil, ilerde Topluluk bütçesinden alınacak fonlar için de gereklidir. Dolayısıyla, bölgesel yapının yansira, sektörel uygulamalar, ihmal edilebilir devlet yardımları "de minimis kuralı" yanında KOBİ'lere yönelik uygulamalar ile sosyal amaçlı uygulamaların AB Müktesebatında yer alan sistematik çerçevesinde yeniden ele alınması gerekmektedir.

Bu yaklaşım çerçevesinde hareket etmek suretiyle, Türk mevzuatı aşağıdaki birincil mevzuata ve gerek buna bağlı olarak ve gerekse münferiden oluşturulan ikincil mevzuata (aşağıda yer almamaktadır) adapte edilecektir.

1. 31980L0723 / OJ L 195 29.07.80 s.35 / 80/723/EEC : Kamu teşebbüsleri ile üye devletler arasındaki mali ilişkilerin şeffaflığı hakkında 25 Haziran 1980 tarihli Komisyon Direktifi
2. 31990L0684/ OJ L 380, 31.12.90, s.27 / 90/684/EEC : Gemi inşasına yapılan devlet yardımları hakkında 21 Aralık 1990 tarihli Konsey Direktifi
3. 31995R3094 / OJ L 332, 30.12.95, s.1 :Gemi inşasına yapılan devlet yardımları hakkında 22 Aralık 1995 tarihli, 3094/95/EC sayılı Konsey Tüzüğü
4. 31996S2496 / OJ L 338, 28.12.96, s.42 : Çelik endüstrisine devlet yardımlarında Topluluk kurallarını tahsis eden 18 Aralık 1996 tarihli, 2496/96/ECSC sayılı Komisyon Tüzüğü
5. 31998R0994 / OJ L 142 14.05.1998 s.1/994/98/EC: Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmanın 92 ve 93'üncü maddelerinin belirli Yatay Devlet Yardımı kategorilerine uygulanması hakkında 7 Mayıs 1998 tarih ve 994/98/EC sayılı Konsey Tüzüğü
6. 31998R0994 /OJ L 202 18.07.1998 s.1/1540/98/EC: Gemi inşasına yapılan devlet yardımlarına ilişkin yeni kurallar getiren 29 Haziran 1998 tarih ve 1540/98/EC sayılı Konsey Tüzüğü
7. 31999R0659 / OJ L 083 27.03.1999 s.1 /659/1999/EC: AT Antlaşmasının 93'üncü maddesinin uygulanmasına yönelik olarak detaylı kurallar getiren 22 Mart 1999 tarih ve 659/1999/EC sayılı Konsey Tüzüğü

c) Gerekli Kurumsal Değişiklikler

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Devlet Yardımları uygulamalarını yürüten birimlerin organizasyonu açısından da AB Üyesi Ülkeler ile Türkiye arasında idari yapıdan kaynaklanan sistem farklılıkları bulunmaktadır. AB'de yardım uygulamaları AB Fonları, üye devletlerin merkezi idareleri ve yerel idarelerce yürütülmekte, ancak Komisyon, üye devletlerdeki tüm yardı programı uygulamalarını bildirim ve onay safhasından başlayarak, programın neticelenme safhasına kadar izlemektedir. Dolayısıyla üye devletlerde Komisyonu bu şekilde daimi olarak bilgilendirecek bir örgüte, bir başka deyişle milli düzeyde oluşturulacak bir Devlet Yardımları İzleme ve Denetleme Kurumuna (National State Aid Monitoring Authority) ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kurumun görevi, devlet yardımı uygulamalarının AB müktesebatında yer alan kriterlere uygunluğunu değerlendirmektir. Bu kurumun, yardım ihlas eden kuruluşlardan gerekli tüm enformasyonu almasını sağlayacak usul kurallarının ve mevzuatın çıkarılması ve bu kurumun kendisine bildiri yapılan yardım projelerini onaylama, reddetme veya şartlar ileri sürme yetkisiyle donatılması gerekmektedir. Kurumun ayrıca, çeşitli merkezi ve yerel idarelerce yürütülmekte olan tüm dolaysız ve dolaylı yardımları içerecek şekilde yürürülükte olan yardımların kapsamlı bir envanterini de çıkarması gerekmektedir.

Böylece, Komisyon izleme ve denetim işlevini bu kuruluşu muhatap alarak sürdürmektedir. bir Türkiye'de bu uygulamalar tamamen Merkezi Hükümet tarafından yapılmaktadır. Buradan hareketle görülmektedir ki, uyum sağlanması gereken mevzuat sadece uygulama kriterlerini kapsamamaktadır. Devlet yardımları uygulama birimlerinin mevcut uygulamalarının kontrolü, takibi ve sonuçlarının değerlendirilmesine yönelik AB'ce talep edilen bilgilerin temini açısından idari anlamda yeniden yapılanma gereklidir.

Oluşturulacak organ ya da kurum, devlet yardımları konusunda AB ile yürütülecek çalışmalarda mevzuat ve uygulama sonuçlarıyla ilgili gerekli bildirimlerin yapılması, bilgilendirme ve karşılıklı soruların yanıtlanmasında aktif olarak görev alacak, devlet yardımlarına yönelik GATT/WTO gibi uluslararası anlaşmalara, AB'de geçerli kural ve ilkelere uygunluğu sağlayacak, ülkemizin çıkarları doğrultusunda gerekli devlet yardımları politikasını oluşturulmasına katkı yapacak, uygulamaya yönelik yasal düzenlemelerin hazırlanmasında rol oynayacak ve uygulama sonuçlarını değerlendirecektir.

d) Yeni Hukuki Düzenlemelerin Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Alınması Gereken Tedbirler

Devlet yardımları alanında Müktesebata uyum sağlamak açısından AB mevzuatının yerli mevzuatın içine yerleştirilmesi diğer bir deyişle bire bir üstlenilmesiyle uyum sorununun çözülmesi mümkün görülememektedir. Bu sorunların çözümü aşamasında ortaya çıkması muhtemel idari ve teknik sıkıntıların aşılabilmesi ve sürecin kısaltılabilmesi açısından teknik düzeyde ortak çalışmalar yapılması gerekecektir. Bölgesel esası getiren NUTs sistemine geçiş çalışmaları, yukarıda sorumlu kuruluş başlığı altında sayılan tüğm kuruluşların ortak çalışmasını zaruri kılmaktadır. Öte yandan, AB'den

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

ekonomik ve sosyal açıdan oldukça farklı bir yapıya sahip olan Türkiye'nin devlet yardımları sistemine AB'de kullanılan devlet yardımları enstrümanlarının (bölgesel ve sektörel tercih kriterleri, KOBİ tanımı, yardım tavanları ve gerekçeleri gibi) yerleştirilmesi ve uyarlanabilmesi için teknik düzeyde ortak çalışma imkanları sağlanmalıdır. Daha önce bu amaca yönelik olarak hazırlanan proje ve yürütülen çalışmalarda AB ile yeterli seviyede irtibat sağlanamamış ve teknik düzeyde çalışmalar henüz başlatılamamıştır.

e) Yeni Düzenlemelerin Uygulanması için Gereken Ek Personel ve Eğitim İhtiyacı

AB mevzuatıyla uyum için gerekli yasal altyapının oluşturulması sırasında aşağıda sıralanan konularda bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına gereksinim vardır.

Ekonomik amaçlı yardımların temel hedef ve politikaları (Özel kurallara tabi sektörler, Ar-Ge ve KOBİ destekleri, Şirket Kurtarma ve yeniden yapılandırma işlemleri gibi Ekonomik istikrara yönelik uygulamalar)

Sosyal Amaçlı uygulamaların temel hedef ve politikaları (NUTs sistemi, Bölgesel Amaçlı Uygulamalar, Çevre Korumaya ve işsizliğe yönelik destekler vb.)

Yukarıda yer alan uygulamaların birimler arasında nasıl dağıtıldığı ve uygulamacı birimlere hangi kriterlere göre verildiği, yardım alması uygun görülen ekonomik faaliyetlerin alt ve üst sınırları ve eşiklerinin neler olduğu ve daha önemlisi bu oranların nasıl belirlendiği konuları önemli eğitim alanlarıdır.

Kısaca, AB'ne uyum çalışmalarında mevzuatın tercüme edilmesi ve aynen kabulü yerine, temelde serbest piyasa ekonomisine müdahale niteliğinde olan ve bu hali ile rekabeti bozucu etkisi olan devlet yardımlarını haklı kılan sosyal gerekçelerin neler olduğu ve rekabet politikalarıyla nasıl ilişkilendirildiği üzerinde durmak gerekmektedir. Bu şekilde AB'nin rekabet ve Devlet yardımları politikalarına ve ülkenin ekonomik ve sosyal yapısına uygun teşvik enstrümanlarına sahip bir mevzuat ile uygulamada verimi azami kılacak bir kurum ya da uygulama birimi ihdas edilmiş olabilecektir.

Buna göre, mevzuat uyumu çalışmalarında teknik işbirliği çok önemli bulunmaktadır. Bununla birlikte yukarıda öngörülen şekliyle görev tanımı çizilmiş bir kurumun oluşturulması halinde bu birimin mevcut personelinin eğitimi yanında önemli ölçüde nitelikli personel ile takviyesi de gerekmektedir.

f) Gerekli yatırımlar

Kurulacak sistemin işler hale getirilmesi ve mevzuata yönelik uyum için gerekli yatırımları iki kategoride ele almak gerekmektedir.

AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı

(T A S L A K)

Bu amaçla yapılması gereken fiziki yatırımlar, devlet yardımları ile ilgili oluşturulacak kurum için gerekli fiziki mekan ve donanımı kapsamaktadır. Buna göre işlevleri ölçüsünde belirlenmiş personelin bu hizmetleri görmesine imkan tanıyacak bina ve teknik donanım gereksinimi vardır.

Konuyla ilgili bir diğer yatırım kalemi ise eğitim amaçlı harcamalardan oluşmaktadır. Bu kapsamda istihdam edilen personelin genel uzmanlık eğitimi yanında AB mevzuat ve uygulamaları, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası anlaşma hükümleri ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Her iki yatırım için gerekli olan bedel, oluşturulacak yeni kuruma yüklenen görev çerçevesinde değişecektir. Bununla birlikte Devlet yardımları alanında Türkiye-AB arasında gerçek anlamda uyum sağlanması, devlet yardımları uygulamalarının tek bir politika etrafında toplanabilmesi ve uygulamaların etkinliğinin sağlanabilmesi için böylesi bir yapıya gereksinim bulunmaktadır, Uzun vadede bu tür bir oluşum kamusal maliyetler yönünden mevcut sistemden daha avantajlı olacaktır. Ayrıca bu kapsamda faaliyetler için AB fonlarından yararlanma imkanı da bulunmaktadır,

III. TAKVİM

Kısa vadede, mevzuat alanında yapılacak değişikliklerin altyapısını oluşturacak çalışmalar ile kurumsal yapıda yapılması gereken değişikliklerin yasal prosedürü ortaya konulmalıdır. Buna göre, AB rekabet ve devlet yardımı uygulamalarının mesnedini teşkil eden politikalar ile hedef ve amaçları ele alınmalı ve bu konuda AB ile teknik işbirliği sağlamak suretiyle Türkiye'ye yönelik devlet yardımları mevzuatının altyapısı oluşturulmalıdır. Kanun değişikliği öngörülen hallerde orta vadeye ihtiyaç doğabilecektir..

IV. FİNANSMAN-GEREKLİ HARCAMALAR VE FİNANSMAN KAYNAKLARI

3.8. Ortak Tarım Politikası

3.8.1 Genel Değerlendirme

1- ÖNCELİK TANIMI

a) Mevcut Durum

Tarım alanında Türkiye-AT ilişkileri; tarım ürünlerinin serbest dolaşımı; Türk tarımının OTP'ye uyumu, tarım ürünleri ticaretinde karşılıklı olarak tercihli bir rejim uygulanması (tarım tavizleri) ve işlenmiş tarım ürünleri, konuları olmak üzere üç yönlü bir gelişme göstermektedir.

Tarım alanında Türkiye-AT ilişkilerinde en öncelikli konu Türk tarımının OTP'ye uyumudur. Türk tarımının OTP'ye uyumu gerçekleştirildiğinde,